[Legal Act of Ukraine] (1991). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text
[Legal Act of Ukraine] (2003). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text
[Legal Act of Ukraine] (2019). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text
[Legal Act of Ukraine] (2022). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text
Ovcharenko, A. S. "Virtualni aktyvy yak obiekty finansovoho monitorynhu" [Virtual Assets as Objects of Financial Monitoring]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, no. 3 (2020): 98-103. DOI: https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-3-14
Park, B., and Lee, D. "The Interplay between Real Money Trade and Narrative Structure in Massively Multiplayer Online Role-Playing Games". *International Journal of Computer Games Technology* (2017): 1-8. DOI: 10.1155/2017/3853962
Stehn, J. "International Trade in Cyberspace: How to Tax Digital Goods". *Journal of Economic Integration*, vol. 18, no. 2 (2003): 243-265. DOI: 10.11130/jei.2003.18.2.243
Umanets, T. V., Danylina, S. O., and Shatalova, L. S. "Adaptation of the Labor Market to the Requirements of Digitalization of the Economy: The Global Dimension". *Ekonomichni innovatsii*, vol. 22, no. 2 (2022): 185-194. DOI: https://doi.org/10.31520/ei.2022.24.2(83).185-194
"Virtual Currency Schemes - a Further Analysis". *European Central Bank*. Frankfurt am Main, Germany, 2015. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf
"Virtual Currency Schemes". *European Central Bank*. Frankfurt am Main, Germany, 2012. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf
Vafopoulos, M. "The Web Economy: Goods, Users, Models, and Policies". *Foundations and Trends® in Web Science*, vol. 3, no. 1-2 (2012): 1-136. DOI: http://dx.doi.org/10.1561/1800000015
Vernik, D. A., Purohit, D., and Desai, P. S. "Music Downloads and the Flip Side of Digital Rights Management". *Marketing Science*, vol. 30, no. 6 (2011): 1011-1027. DOI: https://doi.org/10.1287/mksc.1110.0668

УДК 330.342:339.1
JEL: A19; D85; L29; L86; M19
DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-11-40-51

МЕРЕЖЕВА ЕКОНОМІКА: ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ, ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ, КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ

©2022 **КИЗИМ М. О., ХАУСТОВА В. Є., ТРУШКІНА Н. В.**

УДК 330.342:339.1
JEL: A19; D85; L29; L86; M19

Кизим М. О., Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Мережева економіка: еволюція розвитку, передумови становлення концепції, концептуальні підходи до визначення

Нові економічні умови господарювання в контексті інформаційно-технологічної революції зумовили підвищення ролі та значення нематеріальних чинників виробництва, зокрема інформаційно-знаннєвих ресурсів. Трансформаційні процеси, що охопили всі сторони суспільства, перетворили його з індустріального в постіндустріальне сервісно-інформаційне (мережеве) з відповідним типом економіки. Все це, своєю чергою, обумовлює те, що домінуючою тенденцією сучасного світового економічного розвитку є формування мережевої економіки, яка приводить до кардинальних перетворень різних сфер економічної діяльності. З огляду на це, мета даного дослідження полягає в теоретичному узагальненні та систематизації існуючих концептуальних підходів до трактування поняття «мережева економіка»; обґрунтуванні авторського підходу до визначення змісту даної наукової категорії. У результаті дослідження встановлено, що поняття «мережева економіка» ототожнюється з такими дефініціями, як: економіка високих технологій; економіка знань; глобальна, нова, інформаційна, цифрова, диджиталізована, віртуальна, інформаційно-мережева, електронна, когнітивна, ноосферна, креативна, сервісна, інноваційна, інтелектуальна економіка; постіндустріальне суспільство; інформаційне суспільство; суспільство мережевого інтелекту; електронний бізнес тощо. З використанням системного підходу та методу класифікації умовно систематизовано трактування терміна «мережева економіка», які запропоновано різними науковими школами, за такими групами, як: основа інформаційного суспільства; нова економічна система; економіка нового типу; стан економіки; специфічна форма організації; якісно нова форма управління національним господарством; тип економічної системи; тип постіндустріальної економіки; характеристика глобальної економіки; форма інноваційної економіки; інноваційний чинник; система нових економічних відносин; багаторівнева просторова структура; структурований інформаційний простір; інтерактивне середовище; форма господарської діяльності; інструмент підвищення рівня розвитку економіки знань; механізм національної безпеки. У статті надано авторський підхід до визначення категорії «мережева економіка» як нового типу економічного середовища, що виникає внаслідок диджиталізації швидкозростаючих, високо інтерактивних зв'язків у реальному часі між економічними агентами, різними категоріями стейкхолдерів, цифровими технологіями, інформаційними системами, пристроями, електронними мережами. Запропоновано мережеву економіку розглядати як категорію з трьох позицій: як господарську діяльність, що здійснюється за допомогою електронних і комп'ютерних мереж; як глобальне інформаційне середовище, у якому суб'єкти економічних відносин можуть контактувати між собою з приводу спільної діяльності з використанням цифрових технологій; як принципово нову форму управління національним господарством, що базується на горизонтальних (прямих) довготривалих партнерських взаємовідносинах між суб'єктами господарювання в єдиному цифровому просторі в умовах глобалізації.

Ключові слова: *глобалізація, інтеграційні процеси, постіндустріальне суспільство, інформаційне суспільство, інформаційний простір, національна економіка, мережева економіка, інформаційно-мережева економіка, мережевий підхід, мережевий принцип, кластеризація економіки, форма мережевої взаємодії, просторовий розвиток, трансформація, модернізація, парадигма, концептуальні підходи.*
Табл.: *1.* ***Бібл.:*** *69.*

Кизим Микола Олександрович *– доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, проректор Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)*
E-mail: *m.kyzym@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0001-8948-2656*
Researcher ID: *https://www.webofscience.com/wos/author/record/1859367*
Scopus Author ID: *https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216130870*

Хаустова Вікторія Євгенівна *– доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)*
E-mail: *v.khaust@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-5895-9287*
Researcher ID: *https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132*
Scopus Author ID: *https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216123094*

Трушкіна Наталія Валеріївна *– кандидат економічних наук, член-кореспондент АЕН України, докторант Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)*
E-mail: *trushkina@nas.gov.ua*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-6741-7738*
Researcher ID: *https://www.webofscience.com/wos/author/record/894686*
Scopus Author ID: *https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210808778*

UDC 330.342:339.1
JEL: A19; D85; L29; L86; M19

Kyzym M. O., Khaustova V. Ye., Trushkina N. V. Network Economy: Evolution of Development, Prerequisites for the Formation of the Conception, Conceptual Approaches to the Definition

New economic conditions in the context of the information and technological revolution led to an increase in the role and importance of intangible factors of production, in particular information and knowledge resources. Transformational processes that covered all aspects of society, turned it from industrial one to post-industrial service-information (network-based) one with the appropriate type of economy. All this, in turn, determines that the dominant tendency of the contemporary world economic development is the formation of a network economy, which leads to radical transformations of various spheres of economic activity. In view of this, the study is aimed at the theoretically summarizing and systematizing the exitant conceptual approaches to the interpretation of the concept of «network economy»; substantiating the authors' approach to defining the content of this scientific category. As result of the study, it is found that the concept of «network economy» is synonymous with such definitions as: high-tech economics; knowledge economy; global, new, informational, digital, digitalized, virtual, information and network-based, electronic, cognitive, noospheric, creative, service, innovative, intellectual economy; post-industrial society; information society; network intelligence society; e-business, etc. Using a system approach and the classification method, the interpretations of the term «network economy», which are proposed by various scientific schools, are conditionally systematized in the following groups: the basis of the information society; new economic system; a new type of economy; state of the economy; specific form of organization; a qualitatively new form of management of the national economy; type of economic system; type of post-industrial economy; characteristics of the global economy; form of innovative economy; innovation factor; system of new economic relations; multilevel spatial structure; structured information space; interactive environment; form of economic activity; an instrument to increase the level of development of the knowledge economy; national security mechanism. The article provides an authors' approach to defining the category of «network economy» as a new type of economic environment resulting from the digitalization of fast-growing, highly interactive real-time connections between economic agents, different categories of stakeholders, digital technologies, information systems, devices, electronic networks. It is proposed that network economy as a category be considered according to the three positions: as an economic activity carried out through electronic and computer networks; as a global information environment where subjects of economic relations can contact each other about joint activities using digital technologies; as a fundamentally new form of management of the national economy, based on horizontal (direct) long-term partnerships between economic entities in a single digital space in the context of globalization.

Keywords: *globalization, integration processes, post-industrial society, information society, information space, national economy, network economy, information and network-based economy, network approach, network principle, clustering of the economy, form of network interaction, spatial development, transformation, modernization, paradigm, conceptual approaches.*
Tabl.: *1.* ***Bibl.:*** *69.*

Kyzym Mykola O. *– D. Sc. (Economics), Professor, Corresponding Member of NAS of Ukraine, Pro-rector of the O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)*
E-mail: *m.kyzym@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0001-8948-2656*
Researcher ID: *https://www.webofscience.com/wos/author/record/1859367*
Scopus Author ID: *https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216130870*

Khaustova Viktoriia Ye. *– D. Sc. (Economics), Professor, Director of the Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)*
E-mail: *v.khaust@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-5895-9287*
Researcher ID: *https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132*
Scopus Author ID: *https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216123094*

Trushkina Nataliia V. *– PhD (Economics), Corresponding Member of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Candidate on Doctor Degree of the Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)*
E-mail: *trushkina@nas.gov.ua*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-6741-7738*
Researcher ID: *https://www.webofscience.com/wos/author/record/894686*
Scopus Author ID: *https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210808778*

Останніми десятиріччями активізація глобалізаційних процесів і цифровізація сучасного світового суспільства сприяють інтенсивному поширенню мережевої економіки як принципово нової економічної системи [1–5]. У даній системі партнерські взаємовідносини між суб'єктами господарювання та різними категоріями стейкхолдерів мають відбуватися на основі прямих довгострокових зв'язків з використанням інформаційно-комунікаційних технологій [6]. Тому виявлення глобальних можливостей і перспектив мережевої економіки в сучасних умовах розвитку цифрового середовища є одним із важливих завдань наукового пошуку.

З огляду на це, необхідність теоретико-методологічного обґрунтування розвитку мережевої економіки та розроблення належних механізмів її реалізації у практичній площині обумовлюють проведення подальших досліджень у цьому напрямі. І передусім це стосується уточнення понятійно-категоріального апарату.

Окремі аспекти становлення мережевої економіки, обґрунтування концептуальних засад її розвитку та мережевого підходу до управління економічними системами різного рівня входять до кола наукових інтересів багатьох провідних зарубіжних учених (B. Andersen [7], D. Barney [8], D. Bell [9], R. Boschma [10], T. Broekel [10], M. Castells [11; 12], E. Davis [20], M. Delgado [13], M. Enright [14], H. Etzkowitz [15], K. Kelly [16], C. Ketels [17], R. Laubacher [21], L. Leydesdorff [18], F. Machlup [19], J. Madsen [20], T. Malone [21], V. Mayer-Schönberger [22], O. Memedovic [17], K. Page [24], D. Piazolo [23], J. Podolny [24], M. Porter [13; 25; 26], Th. Ramge [22], P. Romer [27], C. Shapiro [28], N. Stehr [29], S. Stern [13], D. Tapscott [30], J. Temple [31], H. Varian [28], F. Webster [32], Ch. Zhou [15]).

Видатні українські вчені-економісти та фахівці-практики (О. Амоша, В. Білоцерківець, К. Богуславська, Ю. Борисенко, Ю. Бринь, Т. Бусарєва, М. Войнаренко, Р. Войтович, Т. Галецька, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гриценко, Н. Грущинська, М. Даниловичч-Кропивницька, Т. Дзядук, О. Домбровський, В. Дубницький, Г. Євтушенко, В. Загорський, А. Залужний, А. Ігнатюк, П. Ієвський, О. Кіріченко, Л. Кіт, Т. Ковальчук, О. Комеліна, О. Котенко, І. Кравчук, В. Куриляк, В. Ляшенко, Т. Маматова, А. Маслов, В. Матюшок, М. Микитюк, Л. Нечипорук, В. Новицький, О. Паливода, С. Парінов, О. Пахаренко, Є. Песоцька, Н. Подлужна, П. Подчасова, Я. Пушак, Т. Савельєва, А.Самойленко,В.Світлична,К.Січкаренко,П.Скотний, Л. Смоляр, О. Сохацька, Н. Топішко, С. Тульчинська, Р. Цвилєв, Г. Чекаловська, Д. Череватський, А. Чухно, М. Шашина та інші) останніми десятиріччями приділяють значну увагу теоретико-методологічному обґрунтуванню необхідності застосування мережевого підходу як специфічної форми господарської діяльності.

Незважаючи на широке коло наукових досліджень з обраної теми, багатоаспектність і дискусійність окремих питань потребують проведення подальших розробок. І особливо вирішення даної проблеми актуалізується на сучасному етапі трансформаційних перетворень глобальної та національних економік.

Таким чином, дана проблема зумовила *мету* даного дослідження, яка полягає в теоретичному узагальненні та систематизації існуючих концептуальних підходів до трактування поняття «мережева економіка» та обґрунтуванні авторського підходу до визначення змісту даної наукової категорії.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять положення інституційної теорії, зокрема парадигми еволюційного та просторового розвитку; теорій економічних систем, хвиль М. Кондратьєва, інформаційного суспільства, мережевого суспільства, кластеризації, глобалізації, трансакційних витрат; концепцій постіндустріального суспільства, економіки знань, мережевої економіки, інноваційного розвитку, стратегічного менеджменту; національної та інформаційної безпеки.

У процесі дослідження використовувалися такі *загальнонаукові методи*: аналізу та синтезу; індукції та дедукції; теоретичного аналізу; системного підходу; порівняння; класифікації; структурно-логічного узагальнення.

Вважається, що вперше в науковий обіг поняття «мережеве суспільство», яке є соціальною структурою, заснованою на мережі експлуатації інформаційних і комунікаційних технологій, введено у 1991 р. голландським ученим Яном Ван Дайком (*J. Van Djik*) [33]. Науковець визначав мережеве суспільство як таке, в якому відбувається поєднання громадських і медіа-мереж, форм його простих способів організації та найбільш важливих структур на всіх рівнях розвитку. При цьому мережеве суспільство рухається далі, ніж інформаційне. Мережеву економіку можна розглядати з декількох точок зору: перехід від індустріальної економіки до постіндустріальної; як цифрову та інформаційну інфраструктуру; в аспекті прав інтелектуальної власності.

Пізніше термін «мережеве суспільство» почав розвивати М. Кастельс (*M. Castells*), виділяючи мережеву складову економіки [11]. Вчений стверджував, що нова соціальна структура у вигляді мережевого суспільства стає характерною для більшості держав, які засновані на новій економіці. Це економіка капіталістична, але в новому вигляді, де знання й інформація стають ключовими джерелами продуктивності та конкурентоспроможності; де зростає роль інформації, яку необхідно швидко обробляти й ефективно використовувати. Крім того, важливою рисою нової економіки є її глобальне поширення [34]. М. Кастельс [12] вважав, що економіка нового типу є «плодом» розвитку індустріальної економіки, для якої характерною рисою є пріоритет інформації та знання.

З перехідної точки зору Т. Мелоун і Р. Лаубахер (*Th. W. Malone, R. Laubacher*) [21] показали, що інформаційна революція змінила характер підприємницької діяльності. Оскільки інформація може використовуватися відразу і без особливих витрат у глобальному масштабі, вартість централізованого прийняття рішень значно зменшується. Мережева економіка є провідником постіндустріального суспільства і, водночас, її можна вважати каталізатором технологічного розвитку країни.

Варто зазначити, що із середини 90-х років XX століття з'являються різноманітні дослідження науковців (М. Енрайт (*M. Enright*) [14] та ін.), у яких регіональний простір пов'язується з мережевою економікою.

К. Келлі (*K. Kelly*) [16] інтерпретує неоекономіку як мережеву економіку. При цьому він акцентує увагу на: 1) глобалізаційному контексті змін у технологічній структурі економіки; 2) широкому розповсюдженні благ і швидкому зростанні їх ролі в економічному житті; 3) все більш глибокій і всеохоплюючій взаємодії складових частин нової економіки як мережевої структури.

Таким чином, мережева економіка виникла на стику традиційної економіки та інформаційно-комунікаційних технологій. Необхідно відзначити, що до 2000 р. мережева економіка іменувалася переважно «інтернет-економікою» або «цифровою економікою», а з 2001 р. у міжнародному дослідницькому середовищі все ширше став використовуватися термін «мережева економіка» (іноді – «електронна економіка») [35].

На зміну ієрархічній структурі, обмеженій національними та бюрократичними кордонами, приходить нова, у якій кожен актор (суб'єкт економічної діяльності) має приблизно однаковий допуск до основних ресурсів та інших учасників об'єднання. У перспективі такі зміни можуть бути основою для нового принципу організації та форм соціально-економічних стосунків у суспільстві відповідно до ланцюжка «мережева організація – мережева економіка – інформаційне суспільство» [36].

У науковій літературі сформувалися різні концептуальні підходи до визначення поняття «мережева економіка» (*табл. 1*).

На думку О. Комеліної, В. Мироненко [61], термін «мережева економіка» використовується для позначення двох взаємопов'язаних, але водночас різних явищ: 1) економіка, у якій головною сферою взаємозв'язку є глобальна інформаційна мережа – Інтернет і цифрові платформи; 2) економіка, заснована на тривалих і стабільних зв'язках між економічними суб'єктами.

А. Ігнатюк [62] відмічає, що до базових умов розвитку мережевої економіки слід віднести:

- формування п'ятого та шостого технологічних укладів, де провідні позиції займають найновіші комп'ютерні та інформаційні технології;
- постійну довгострокову тенденцію підвищення продуктивності праці в мікроелектроніці, що обумовлено законами Х. Гроша та Г. Мура, а також комунікаційної техніки, що підтверджується законами Дж. Гілдера та Г. Хантлі;
- розповсюдження інтернет-технології;
- зменшення трансакційних витрат на основі розвитку технологій;
- додаткові переваги, які отримують нові споживачі певного продукту або послуги внаслідок того, що тим самим продуктом/послугою користується велика кількість інших споживачів, тобто мережеві ефекти;
- створення інфраструктури економічної діяльності.

З точки зору Т. Артьомової [63] становлення інформаційного суспільства з осередком у формі мережевої економіки ознаменувало початок глобальної модифікації системи економічних відносин і законів. При цьому до основних законів мережевої економіки авторка [63] відносить закони комунікацій, повноти, експоненційного (нелінійного) економічного зростання, переломних точок у механізмах самоорганізації мережі, зростаючих віддач, зворотного ціноутворення, економічної щедрості, уваги до інфраструктури, економічної відносності, заміщення, турбулентності, благотворної неефективності.

С. Дятлов [64] вважає інформаційну економіку мережевою. Така інформаційно-мережева економіка є цілісною багаторівневою структурою, між елементами якої є прямі та зворотні зв'язки. Мережа як система децентралізованого управління набуває важливого значення. Мережі, а не фірми, стали реальними виробничими одиницями. Накладення нової інформаційно-мережевої структури на традиційні історично сформовані мережі ділового партнерства створюють потужний імпульс розвитку бізнесу [65].

Як стверджує дослідниця М. Шашина [57], сучасна мережева економіка може розглядатися з позицій її складових, до яких варто віднести:

- інформаційну економіку (специфічна інфраструктура підприємництва);
- економіку високих технологій (спосіб стимулювання попиту та використання потенціалу інформаційного суспільства);
- економіку знань (форма створення науково-технічного потенціалу інформаційного розвитку);
- цифрову економіку (спосіб максимізації використання інформаційних технологій у бізнес-процесах);
- диджиталізовану економіку (спосіб організації суспільно-економічних відносин у країні,

Таблиця 1

Підходи до визначення терміна «мережева економіка», які запропоновано різними науковими школами

Трактування	Представники наукових шкіл; джерело
Форма економічної діяльності, яка базується на глобальному електронному середовищі із переважанням як найважливіших елементів продуктивних сил знань й інформації та прискореній динаміці між попитом і пропозицією	В. Матюшок [37]
Стан економіки, який виникає, коли інфраструктура, що обслуговує функціонування економіки певної країни або групи країн, заснована на використанні інтернет-технологій, при цьому змінює властивості як економічна система взагалі, так і її окремі елементи	С. Парінов [38]
Мережева системно організована багаторівнева просторова структура взаємовідносин в Інтернеті, телекомунікаційних мережах та інших мережевих структурах між економічними агентами, що включає індустрію створення нових інформаційних технологій і інформаційних продуктів, телекомунікаційні та провайдерські послуги, електронний бізнес, електронні ринки, електронні біржі тощо	С. Дятлов та ін. [39]
Одна з форм організації соціально-економічної діяльності в рамках моделі ринкової економіки з високим рівнем інформатизації	Т. Дзядук [40]; Л. Кіт [41]
Якісно нова форма господарського порядку, яка витісняє ієрархічні командно-службові ринкові форми економічних відносин у суспільстві	Р. Вайбер [42]
Особлива форма економічної діяльності, що базується на горизонтальних зв'язках, глобальному електронному середовищі, з переважанням як найважливіших елементів продуктивних сил знань, інформації стосунків, що забезпечують миттєву реакцію на попит і пропозицію (природа мережевої економіки заснована на розмаїтих тісних зв'язках між суб'єктами стосунків)	В. Галайда [43]
Нова економічна система суспільства, що відбиває закономірності розвитку людського суспільства загалом та окремих націй на певному рівні соціально-економічних відносин, які в ньому склалися, з урахуванням найзагальніших для них характеристик	П. Круш, О. Кожемяченко [44]
Традиційна економіка, яка помножена на інформаційні ресурси та технології	В. Новицький [45]; Г. Євтушенко та ін. [46]
Якісно нова форма економічного порядку, що витісняє ієрархічні форми з обслуговування економічних відносин у суспільстві	І. Кравчук [47]; Л. Бабій [48]; Л. Нечипорук [49]
Форма інноваційної економіки, яку пов'язано з виробництвом і розподілом мережевих благ, економією на масштабі та зовнішніх ефектах	І. Стрєлєц [50]
Економіка, яку пов'язано з виробництвом і розподілом мережевих благ, із характерними для них властивостями комплементарності, сумісності, стандартності, ефекту масштабу, ефекту пастки та мережевими зовнішніми ефектами	Т. Ковальчук [51]
Частина глобальної інформаційної економіки	А. Маслов [52]
Нова модель світової господарської системи	Я. Пушак [53]
Дієвий інструмент для досягнення країною стану економіки знань за рахунок подолання знаннєвої нерівності людства, що має необмежений потенціал для придбання знань при розумному використанні мережевих ресурсів	Н. Подлужна [54]
Форма соціально економічної організації в глобальних координатах	Н. Топішко та ін. [55]
Складова структурної модернізації регіональної економіки	С. Тульчинська, М. Шашина [56]
Специфічна форма організації економічної системи країни, котра характеризується високим рівнем інформатизації соціально-економічних відносин і суспільного відтворення, який стимулюється державною підтримкою	М. Шашина [57]
Новий тип економічного середовища, що виникає внаслідок оцифрування швидкозростаючих, багатошарових, високоінтерактивних зв'язків між людьми, пристроями та бізнесом у реальному часі	А. Гусь [58]
Особлива форма економічної діяльності глобального електронного середовища	А. Самойленко [59]
Економіка, що заснована на мережевих, комунікаційних технологіях	Г. Нямещук [60]

Джерело: складено на основі [37–60].

взаємодія бізнесу, держави та органів місцевого самоврядування).

Р. Войтович [66] наголошує, що специфіка функціонування мережевої економіки, яка викликає виникнення і функціонування економічних структур, характеризується трьома основними рисами:

- інформаційна економіка (зводить процес вироблення знань до рівня розвитку та конкурентоспроможності всіх економічних структур);
- глобальна економіка (забезпечує процес налагодження стратегічної взаємодії між відповідними економічними структурами (фінансові ринки, структури міжнародної торгівлі тощо);
- «нова економіка, пронизана мережами» (приводить до появи нових форм соціальної організації, тобто мережі, які утворюються із сегментів різних підприємств у межах глобального простору).

О. Топоркова [67] зазначає, що інформаційно-мережева економіка характеризується як така, що заснована на використанні інформації як ресурсу, має мережеву логіку організації та ґрунтується на використанні інформаційних технологій.

О. Гриценко [68] трактує інформаційно-мережеву економіку як поняття, де увага концентрується на характері ресурсу (інформація) та механізмі організаційно-господарських зв'язків, які здійснюються завдяки децентралізованим протоколам і соціальній мережі.

Т. Ковальчук [51] розглядає інформаційно-мережеву економіку як таку, що базується на появі та розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій, розгалужених інтернет-комунікацій і глобальних інформаційних надмагістралей; передбачає створення віртуальних компаній і офісів, учасники яких можуть знаходитися в різних куточках світу та вести спільний бізнес і здійснювати електронну комерцію у глобальному вимірі. Однак, на погляд Г. Нямещука [60], поняття «інформаційна економіка» і «мережева економіка» суттєво пов'язані, але не тотожні.

На думку О. Сохацької, М. Микитюк [69], мережева національна економіка стає потужним двигуном соціально-економічного зростання та механізмом національної безпеки перед загрозою тотального корпоративного глобалізму. В основі мережевої економіки лежать мережеві організації, завдяки яким суб'єкти можуть вільно спілкуватися та співпрацювати по Інтернету.

Я. Пушак [53] визначив ключові механізми мережевої економіки, які дозволяють оптимізувати ефективність транскордонних компаній, а саме: хмарні технології, аналіз великих даних, консолідація бек-офісу, посилений взаємозв'язок, електронна комерція, автоматизація ланцюгів постачання, цифрове співробітництво.

Л. Бабій [48] запропонував модель розвитку мережевої економіки, яка включає такі параметри, як кількість і якість суб'єктів господарювання (потенційні вузли мережевих структур); розвинутість мережевої інфраструктури (господарські зв'язки між вузлами мережі); здатність до мережування та включення до глобальних мереж; підвищення продуктивності економічної системи та економічне зростання.

Отже, критичний аналіз наукових джерел свідчить, що на сьогоднішній день не існує єдиного теоретичного підходу до визначення суті та змісту мережевої економіки. Це обумовлено тим, що вчені є представниками різних економічних теорій і шкіл зі своїми науковими підходами й особливостями, а також неоднозначністю та багатоаспектністю даного поняття.

ВИСНОВКИ

Виходячи з вищевикладеного можна дійти такого висновку. Сучасним глобальним викликом і загальносвітовою тенденцією визнано стрімке впровадження цифрових технологій у всіх сферах економічної діяльності. Це обумовлено переходом від індустріального до інформаційного суспільства, трансформацією економічних систем і формуванням національної інформаційної інфраструктури. Основою інформаційного суспільства є мережева економіка, яка сприяє створенню принципово нових економічних відносин і відповідних інституційних умов і можливостей розвитку підприємницького середовища.

За даними міжнародної консалтингової компанії McKinsey, до 2030 р. частка інтегрованої мережевої економіки може становити 25% загальносвітового обсягу економіки з глобальним доходом у 70 трлн дол. США, у тому числі ринок B2B – 17 трлн дол. (24,3% загального доходу мережевої економіки); B2B-послуги – 14,3 (20,4%); ринок B2C – 6,8 (9,7%); сектор охорони здоров'я – 6,2 (8,8%); сектор публічних послуг – 5,7 (8,1%); сектор корпоративних послуг – 4,7 трлн дол. США (6,7%). Це підтверджує актуальність і необхідність побудови моделей розвитку мережевої економіки.

На підставі теоретичного узагальнення існуючих наукових розробок щодо понятійного апарату встановлено, що поняття «мережева економіка» ототожнюється з такими термінами, як:

- економіка високих технологій;
- економіка знань;
- глобальна, нова, інформаційна, цифрова, диджиталізована, віртуальна, інформаційно-мережева, електронна, когнітивна, ноосферна, креативна, сервісна, інноваційна, інтелектуальна економіка;
- постіндустріальне суспільство;
- інформаційне суспільство;
- суспільство мережевого інтелекту;
- електронний бізнес тощо.

При цьому варто зазначити, що вчені під мережевою економікою, як правило, розуміють:

- основу інформаційного суспільства;
- нову економічну систему;
- економіку нового типу;
- стан економіки;
- специфічну форму організації;
- якісно нову форму економічного порядку;
- нову форму управління;
- характеристику стану й етапу розвитку економіки та суспільства;
- тип економічної системи;
- тип постіндустріальної економіки;
- характеристику глобальної економіки;
- форму економіки знань;
- форму інноваційної економіки;
- інноваційний чинник;
- частину господарства;
- систему нових економічних відносин;
- багаторівневу просторову структуру;
- структурований інформаційний простір;
- інтерактивне середовище;
- форму господарської діяльності;
- інструмент підвищення рівня розвитку економіки знань;
- механізм національної безпеки.

Здебільшого науковці мережеву економіку трактують як:

- економіку нового типу (синтез глобальної та інформаційної економіки), для якої характерним є розвиток інформаційно-комунікаційних мереж;
- специфічну форму організації економічної системи;
- форму інноваційної економіки, яку пов'язано з виробництвом і розподілом мережевих благ;
- структуровану сукупність інформаційних об'єктів і процесів, способів їх організації та взаємодії;
- економіку, що ґрунтується на використанні інформаційних технологій;
- діяльність, що здійснюється за допомогою електронних мереж;
- особливу форму економічної діяльності, що базується на горизонтальних зв'язках у глобальному електронному середовищі;
- мережеву системно організовану багаторівневу просторову структуру взаємовідносин між економічними агентами;
- систему нових економічних відносин у принципово новому просторі;
- особливу форму економічної діяльності глобального електронного середовища;
- елемент формування сучасної світової господарської системи;
- середовище, у якому юридичні та фізичні особи можуть контактувати між собою з приводу спільної діяльності;
- інноваційний чинник, який обумовлено інформатизацією та активізацією взаємодії у віртуальному середовищі;
- механізм, завдяки якому відбувається прискорений розвиток наукоємних сфер господарської діяльності.

Авторський підхід до визначення терміна «мережева економіка» полягає у тлумаченні його як нового типу економічного середовища, що виникає внаслідок диджиталізації швидкозростаючих, високо інтерактивних зв'язків у реальному часі між економічними агентами, різними категоріями стейкхолдерів, цифровими технологіями, інформаційними системами, пристроями, електронними мережами.

На нашу думку, мережеву економіку як наукову категорію в такому руслі можна трактувати з таких позицій:

1) господарська діяльність, що здійснюється за допомогою електронних і комп'ютерних мереж;
2) глобальне інформаційне середовище, у якому суб'єкти економічних відносин можуть контактувати між собою з приводу спільної діяльності з використанням цифрових технологій;
3) принципово нова форма управління національним господарством, що базується на горизонтальних (прямих) довготривалих партнерських взаємовідносинах між суб'єктами господарювання в єдиному цифровому просторі в умовах глобалізації.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають в обґрунтуванні сучасної парадигми розвитку мережевої економіки в умовах глобалізації. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кизим М. О., Хаустова В. Є. Український досвід формування кластерних структур. *Проблеми економіки*. 2012. № 1. С. 3–11. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-1_0-pages-3_11.pdf
2. Kyzym M., Khaustova V. Cluster Format for Arranging and Implementing Industrial Policy. *Acta Innovation*. 2015. No. 17. P. 30–40. URL: https://www.proakademia.eu/gfx/baza_wiedzy/311/nr_17_30_40_2_3.pdf
3. Wang D. et al. Assessment of Power System Sustainability and Compromises between the Development Goals / Wang D., Gryshova I., Balian A., Kyzym M., Salashenko T., Khaustova V., Davidyuk O. *Sustainability*. 2022. Vol. 14. Iss. 4. Art. 2236. DOI: https:// doi.org/10.3390/su14042236
4. Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Теоретичні підходи до визначення поняття «мережева структура». *Бізнес Інформ*. 2022. № 8. С. 12–19. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-8-12-19
5. Bezpartochnyi M., Revenko D., Dolha H., Trushkina N. Model Tools for Diagnosing the Stability and Surviv-

ability of Economic Systems. In: *Distributed Sensing and Intelligent Systems. Studies in Distributed Intelligence* / Ed. by M. Elhoseny, X. Yuan, Sd. Krit. Switzerland, Cham: Springer, 2022. P. 275–288. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-64258-7_25
6. Trushkina N. Development of the information econoө my under the conditions of global economic transformations: features, factors and prospects. *Virtual Economics*. 2019. Vol. 2. No. 4. P. 7–25. DOI: https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04(1)
7. Andersen B. Knowledge and Innovation in the New Service Economy. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2001. 314 p.
8. Barney D. The Network Society. 1st ed. Cambridge : Polity Press, 2004. 216 p.
9. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society. A Venture in Social Forecasting. N. Y., 1976. 507 p.
10. Broekel T., Boschma R. Knowledge networks in the Dutch aviation industry: the proximity paradox. *Journal of Economic Geography*. 2012. Vol. 12. Iss. 2. P. 409–433. DOI: https://doi.org/10.1093/jeg/lbr010
11. Castells M. The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring, and the Urban Regional Process. Oxford, UK; Cambridge, MA : Blackwell, 1989. 353 p.
12. Castells M. The Rise of the Network Society: The Information Age: Economy, Society and Culture. Cambridge, MA; Oxford, UK : Wiley Blackwell, 2011. 656 p.
13. Delgado M., Porter M., Stern S. Clusters and Entrepreneurship. *Journal of Economic Geography*. 2010. Vol. 10. Iss. 4. P. 495–518. DOI: https://doi.org/10.1093/jeg/lbq010
14. Enright M. J. Regional clusters and multinational enterprises: independence, dependence, or interdependence? *International Studies of Management and Organization*. 2000. Vol. 30. Iss. 2. P. 114–138. DOI: https://doi.org/10.1080/00208825.2000.11656790
15. Etzkowitz H., Zhou Ch. The Triple Helix: University – Industry – Government Innovation and Entrepreneurship. 2nd ed. New York : Routledge, 2018. 342 p.
16. Kelly K. New Rules for the New Economy. Ten Radical Strategies for a Connected World. New York : Viking, 1998. 179 p.
17. Ketels C., Memedovic O. From Clusters to Cluster-Based Economic Development. *International Journal of Technological Learning, Innovation, and Development*. 2008. Vol. 1. P. 375–392. DOI: 10.1504/IJTLID.2008.019979.
18. Leydesdorff L. The Triple Helix, Quadruple Helix, …, and an N-Tuple of Helices: Explanatory Models for Analyzing the Knowledge-Based Economy? *Journal of the Knowledge Economy*. 2012. Vol. 3. Iss. 1. P. 25–35. DOI: https://doi.org/10.1007/s13132-011-0049-4
19. Machlup F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States. New Jersey, Princeton : Princeton Unoversity Press, 1962. 283 p.
20. Madsen J. B., Davis E. P. Equity Prices, Productivity Growth, and the "New Economy". *The Economic Journal*. 2006. Vol. 116. Iss. 513. P. 791–811. DOI: https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2006.01112.x
21. Malone T. W., Laubacher R. The Dawn of the E-Lance Economy. *Harvard Business Review*. 1998. September – October. URL: https://hbr.org/1998/09/the-dawn-of-the-e-lance-economy
22. Mayer-Schönberger V., Ramge Th. Reinventing Capitalism in the Age of Big Data. New York : Avenue of the Americas, 2018. 288 p.
23. Piazolo D. The new economy and the international regulatory framework. *Kiel Working Papers*. 2001. Vol. 1030. P. 1–40. URL: https://www.econstor.eu/bitstream/10419/17736/1/kap1030.pdf
24. Podolny J. M., Page K. L. Network forms of Organizations. *Annual Review of Sociology*. 1998. Vol. 24. P. 57–76. DOI: https://doi.org/10.1146/annurev.soc.24.1.57
25. Porter M. E. Competitive advantage. New York : Free press; London : Collier Macmillan, 1985. 592 p.
26. Porter M. E. Clusters and New Economics of Competition. *Harward Business Review*. 1998. Vol. 76. November – December. No. 6. P. 77–90. URL: https://hbr.org/1998/11/clusters-and-the-new-economics-of-competition
27. Romer P. M. Endogenous technological change. *Journal of Political Economy*. 1990. Vol. 98. No. 5. Part 2. P. 345–399. DOI: https://doi.org/10.1086/261725
28. Shapiro C., Varian H. Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy. Boston, Mass : Harvard Business School Press, 1999. 352 p.
29. Stehr N. Knowledge Societies. London : Sage, 1994. 304 p.
30. Tapscott D. The digital economy: promise and peril in the age of networked intelligence. New York : McGraw-Hill, 1997. 352 p.
31. Temple J. The assessment: the New Economy. *Oxford Review of Economic Policy*. 2002. Vol. 18. Iss. 3. P. 241–264. DOI: https://doi.org/10.1093/oxrep/18.3.241
32. Webster F. Theories of the Information Society. London : Routledge, 2002. 312 p.
33. Van Djik J. The Network Society: Social Aspects of New Media. In: *De Netwerkmaastchappij*. The Netherlands, Houten : Bohn Staflen Van Loghum, 1991. P. 6–40.
34. История экономических учений (современный этап) / под ред. А. Г. Худокормова. М. : ИНФРА-М, 1998. 733 с.
35. Бусарєва Т. Г. Мережева економіка як нова форма розвитку економіки. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 4. С. 9–13. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2018/47_2018/47_2018.pdf#page=9
36. Січкаренко К. О. Мережева організація інноваційної діяльності : наукова доповідь. Київ : ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015. 48 с. URL: http://ief.org.ua/docs/sr/289.pdf
37. Матюшок В. М. Сетевая экономика и глобализация экономической деятельности. *Информационное общество*. 1999. Вып. 6. С. 46–47.
38. Паринов С. И. К теории сетевой экономики. Новосибирск : ИЭОПП СО РАН, 2002. 168 с.
39. Дятлов С. А., Марьяненко В. П., Селищева Т. А. Информационно-сетевая экономика: структура, динамика, регулирование. СПб. : Астерион, 2008. 416 с.
40. Дзядук Т. В. Мережева економіка як елемент формування сучасної світової господарської системи. *Економіка та держава*. 2008. № 7. С. 25–27. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2008/9.pdf

41. Кіт Л. З. Еволюція мережевої економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 3. Т. 2. С. 187–194.
42. Вайбер Р. Эмпирические законы сетевой экономики. *Проблемы теории и практики управления*. 2010. № 3. С. 87–98.
43. Галайда В. А. Мережева економіка в умовах глобалізації. Харків : Ранок, 2010. 290 с.
44. Круш П. В., Кожемяченко О. О. Національна економіка: регіональний та муніципальний рівень : підручник. Київ : ЦУЛ, 2011. 320 с.
45. Новицький В. Є. Економічні ресурси цивілізаційного розвитку : навч. посіб. Київ : НАУ, 2011. 287 с.
46. Ievtushenko G. V., Sardak Y. I., Pastukhova N. V. Development Trends of Network Economy in Ukraine and in the World. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2016. Вип. 90. С. 131–138.
47. Кравчук І. П. Еволюція терміну «мережева економіка»: сутність та підходи до її визначення. *Інноваційна економіка*. 2011. № 6. С. 44–51.
48. Бабій Л. В. Теоретичні підходи до визначення параметрів розвитку мережевої економіки. *Міжнародна економічна політика*. 2012. Спецвип. Ч. 2. С. 29–37. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/197225096.pdf
49. Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти формування мережевої економіки. *Економічна теорія та право*. 2015. № 1. С. 76–84. URL: http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/1-76-84.pdf
50. Стрелец И. А. Инновационная экономика. М. : МГОУ, 2012. 205 с.
51. Ковальчук Т. Т. Глобальна інформаційно-мережева економіка: цивілізаційні перспективи. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 12. С. 15–23.
52. Маслов А. О. Інформаційна економіка: становлення, структура та теоретичне осмислення : монографія. 2-е вид., випр. і допов. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2016. 512 с.
53. Пушак Я. Я. Сучасні тенденції розвитку мережевої економіки на підприємствах в умовах глобальних викликів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 18. С. 608–612. URL: http://global-national.in.ua/archive/18-2017/113.pdf
54. Подлужна Н. О. Досягнення економічного прогресу в Україні та її регіонах на основі диверсифікації форм економіки знань і прояву ефекту меліоризму // Управління економікою: теорія та практика : зб. наук. пр. Київ : Ін-т економіки промисловості НАН України, 2017. С. 121–133. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/141375/10-Podluzhna.pdf?sequence=1
55. Топішко Н. П., Топішко І. І., Галецька Т. І. Мережева економіка як форма соціально економічної організації в глобальних координатах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2018. № 8. С. 33–38. DOI: https://doi.org/10.25264/2311-5149-2018-8(36)-33-38
56. Тульчинська С. О., Шашина М. В. Парадигмальні особливості становлення мережевої економіки як складової структурної модернізації регіональної економіки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія «Економіка і управління»*. 2019. Т. 30. № 1. С. 84–88.
57. Шашина М. В. Динаміка розвитку мережевих структур у напрямі структурної модернізації регіональної економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50-2. С. 85–89. DOI: https://doi.org/10.32843/bses.50-46
58. Гусь А. В. Щодо співвідношення поняття «цифрова економіка» та суміжних категорій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2020. Вип. 62. С. 189–193. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/03/35.pdf
59. Самойленко А. О. Глобальні можливості мережевої економіки в сучасних умовах інформаційного простору. *Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*. 2020. Т. 25. Вип. 6. С. 33–37. DPO: https://doi.org/10.32782/2304-0920/6-85-7
60. Нямещук Г. В. Якісні характеристики формування «нової» економіки в контексті інформатизації світогосподарського розвитку. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 118. Ч. ІІ. С. 113–121.
61. Комеліна О. В., Мироненко В. І. Інформаційно-мережева економіка та стан її розвитку в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 1. С. 106–111. DOI: https://doi.org/10.32782/dees.1-17
62. Ігнатюк А. Теоретико-методологічні підходи до дослідження мережевої економіки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2011. Вип. 128. С. 16–19.
63. Артьомова Т. І. Ціннісні засади рівноважного економічного розвитку в умовах новітніх глобальних викликів. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 88–106. DOI: https://doi.org/10.15407/socium2021.03.088
64. Дятлов С. А. Принципы информационного общества. *Информационное общество*. 2000. Вып. 2. С. 77–85.
65. Чекаловська Г. З. «Нова економіка»: дефініція поняття в історичному контексті. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 19. С. 3–10. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38957/1/ынфрастр%20ринку%202018.pdf
66. Войтович Р. Мережеве суспільство як нова форма соціальної організації в умовах глобалізації. *Політичний менеджмент*. 2010. № 5. С. 3–18. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/voitovych_merezheve.pdf
67. Топоркова О. С. Генезис теорії інформаційно-мережевої економіки. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4330
68. Гриценко О. А. Цифрова економіка: сучасні виклики для економістів та правознавців. *Економічна теорія та право*. 2018. № 2. С. 77–90. DOI: 10.31359/2411-5584-2018-33-2-77
69. Сохацька О. М., Микитюк М. В. Економічний розвиток країн Європи: екологічний аспект. *Економіка природокористування та охорона навколишнього середовища*. 2016. Вип. ІІІ–ІV (63–64). С. 221–233. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2016/v3-4/NV-2016-v3-4_25.pdf

REFERENCES

Andersen, B. *Knowledge and Innovation in the New Service Economy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2001.

Artyomova, T. I. "Tsinnisni zasady rivnovazhnoho ekonomichnoho rozvytku v umovakh novitnikh hlobalnykh vyklykiv" [Value Principles of the Equilibrium Economic Development in the New Global Challenges]. *Ukrainskyi sotsium*, no. 3 (2021): 88-106. DOI: https://doi.org/10.15407/socium2021.03.088

Babii, L. V. "Teoretychni pidkhody do vyznachennia parametriv rozvytku merezhevoi ekonomiky" [Theoretical Approaches to Determining the Parameters of the Development of the Network Economy]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, sp. iss., part 2 (2012): 29-37. https://core.ac.uk/download/pdf/197225096.pdf

Barney, D. *The Network Society*. Cambridge: Polity Press, 2004.

Bell, D. *The Coming of Post-Industrial Society. A Venture in Social Forecasting*. New York, 1976.

Bezpartochnyi, M. et al. "Model Tools for Diagnosing the Stability and Survivability of Economic Systems". In *Distributed Sensing and Intelligent Systems. Studies in Distributed Intelligence*, 275-288. Switzerland, Cham: Springer, 2022. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-64258-7_25

Broekel, T., and Boschma, R. "Knowledge networks in the Dutch aviation industry: the proximity paradox". *Journal of Economic Geography*, vol. 12, no. 2 (2012): 409-433. DOI: https://doi.org/10.1093/jeg/lbr010

Busarieva, T. H. "Merezheva ekonomika yak nova forma rozvytku ekonomiky" [Network Economy as a New Form of Economic Development]. *Biznes-navihator*, iss. 4 (2018): 9-13. http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2018/47_2018/47_2018.pdf#page=9

Castells, M. *The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring, and the Urban Regional Process*. Oxford, UK; Cambridge, MA: Blackwell, 1989.

Castells, M. *The Rise of the Network Society: The Information Age: Economy, Society and Culture*. Cambridge, MA; Oxford, UK: Wiley Blackwell, 2011.

Chekalovska, H. Z. "«Nova ekonomika»: definitsiia poniattia v istorychnomu konteksti" [«New Economy»: Definition of Concept in Historical Context]. *Infrastruktura rynku*, iss. 19 (2018): 3-10. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38957/1/инфрастр%20ринку%202018.pdf

Delgado, M., Porter, M., and Stern, S. "Clusters and Entrepreneurship". *Journal of Economic Geography*, vol. 10, no. 4 (2010): 495-518. DOI: https://doi.org/10.1093/jeg/lbq010

Dyatlov, S. A. "Printsipy informatsionnogo obshchestva" [Principles of the Information Society]. *Informatsionnoye obshchestvo*, no. 2 (2000): 77-85.

Dyatlov, S. A., Maryanenko, V. P., and Selishcheva, T. A. *Informatsionno-setevaya ekonomika: struktura, dinamika, regulirovaniye* [Information and Network Economy: Structure, Dynamics, Regulation]. St. Petersburg: Asterion, 2008.

Dziaduk, T. V. "Merezheva ekonomika yak element formuvannia suchasnoi svitovoi hospodarskoi systemy" [The Network Economy as an Element of the Formation of the Modern World Economic System]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 7 (2008): 25-27. http://www.economy.in.ua/pdf/7_2008/9.pdf

Enright, M. J. "Regional clusters and multinational enterprises: independence, dependence, or interdependence?" *International Studies of Management and Organization*, vol. 30, no. 2 (2000): 114-138. DOI: https://doi.org/10.1080/00208825.2000.11656790

Etzkowitz, H., and Zhou, Ch. *The Triple Helix: University - Industry – Government Innovation and Entrepreneurship*. New York: Routledge, 2018.

Halaida, V. A. *Merezheva ekonomika v umovakh hlobalizatsii* [Network Economy in the Conditions of Globalization]. Kharkiv: Ranok, 2010.

Hrytsenko, O. A. "Tsyfrova ekonomika: suchasni vyklyky dlia ekonomistiv ta pravoznavtsiv" [The Digital Economy: Current Challenges for Economists and Legal Experts]. *Ekonomichna teoriia ta pravo*, no. 2 (2018): 77-90. DOI: 10.31359/2411-5584-2018-33-2-77

Hus, A. V. "Shchodo spivvidnoshennia poniattia «tsyfrova ekonomika» ta sumizhnykh katehorii" [About the Correlation of the Notion of «Digital Economcs» and Related Categories]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia «Pravo»*, iss. 62 (2020): 189-193. https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/03/35.pdf

Ievtushenko, G. V., Sardak, Y. I., and Pastukhova, N. V. "Development Trends of Network Economy in Ukraine and in the World". *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriia «Ekonomichna»*, no. 90 (2016): 131-138.

Ihnatiuk, A. "Teoretyko-metodolohichni pidkhody do doslidzhennia merezhevoi ekonomiky" [Theoretical and Methodological Approaches to the Research of the Network Economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriia «Ekonomika»*, no. 128 (2011): 16-19.

Istoriya ekonomicheskikh ucheniy (sovremennyy etap) [History of Economic Doctrines (Modern Stage)]. Moscow: INFRA-M, 1998.

Kelly, K. *New Rules for the New Economy. Ten Radical Strategies for a Connected World*. New York: Viking, 1998.

Ketels, C., and Memedovic, O. "From Clusters to Cluster-Based Economic Development". *International Journal of Technological Learning, Innovation*, and Development, vol. 1 (2008): 375-392. DOI: 10.1504/IJTLID.2008.019979

Khaustova, V. Ye., and Trushkina, N. V. "Teoretychni pidkhody do vyznachennia poniattia «merezheva struktura»" [Theoretical Approaches to the Definition of the Concept of «Network Structure»]. *Biznes Inform*, no. 8 (2022): 12-19. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-8-12-19

Kit, L. Z. "Evoliutsiia merezhevoi ekonomiky" [Evolution of Network Economics]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriia «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 3 (2014): 187-194.

Komelina, O. V., and Myronenko, V. I. "Informatsiino-merezheva ekonomika ta stan yii rozvytku v Ukraini" [Information and Network Economy and the State of Its Development in Ukraine]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, no. 1 (2022): 106-111. DOI: https://doi.org/10.32782/dees.1-17

Kovalchuk, T. T. "Hlobalna informatsiino-merezheva ekonomika: tsyvilizatsiini perspektyvy" [Global Information and Network Economy: Civilizational *Perspectives]. Aktualni problemy ekonomiky*, no. 12 (2013): 15-23.

Kravchuk, I. P. "Evoliutsiia terminu «merezheva ekonomika»: sutnist ta pidkhody do yii vyznachennia" [Evolution of the Term "Network Economy": Essence and Approaches to Its Definition]. *Innovatsiina ekonomik*a, no. 6 (2011): 44-51.

Krush, P. V., and Kozhemiachenko, O. O. *Natsionalna ekonomika: rehionalnyi ta munitsypalnyi riven* [National Economy: Regional and Municipal Level]. Kyiv: TsUL, 2011.

Kyzym, M. O., and Khaustova, V. Ye. "Ukrainskyi dosvid formuvannia klasternykh struktur" [Ukrainian Experience of Forming Cluster Structures]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2012): 3-11. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-1_0-pages-3_11.pdf

Kyzym, M., and Khaustova, V. "Cluster Format for Arranging and Implementing Industrial Policy". *Acta Innovation*, no. 17 (2015): 30-40. https://www.proakademia.eu/gfx/baza_wiedzy/311/nr_17_30_40_2_3.pdf

Leydesdorff, L. "The Triple Helix, Quadruple Helix, …, and an N-Tuple of Helices: Explanatory Models for Analyzing the Knowledge-Based Economy?" *Journal of the Knowledge Economy*, vol. 3, no. 1 (2012): 25-35. DOI: https://doi.org/10.1007/s13132-011-0049-4

Machlup, F. *The Production and Distribution of Knowledge in the United States*. New Jersey, Princeton: Princeton Unoversity Press, 1962.

Madsen, J. B., and Davis, E. P. "Equity Prices, Productivity Growth, and the "New Economy"". *The Economic Journal*, vol. 116, no. 513 (2006): 791-811. DOI: https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2006.01112.x

Malone, T. W., and Laubacher, R. "The Dawn of the E-Lance Economy". *Harvard Business Review*. 1998. September – October. https://hbr.org/1998/09/the-dawn-of-the-e-lance-economy

Maslov, A. O. *Informatsiina ekonomika: stanovlennia, struktura ta teoretychne osmyslennia* [Information Economy: Formation, Structure and Theoretical Understanding]. Kyiv: VPTs «Kyivskyi universytet», 2016.

Matyushok, V. M. "Setevaya ekonomika i globalizatsiya ekonomicheskoy deyatelnosti" [Network Economy and Globalization of Economic Activity]. *Informatsionnoye obshchestvo*, no. 6 (1999): 46-47.

Mayer-Schonberger, V., and Ramge, Th. *Reinventing Capitalism in the Age of Big Data*. New York: Avenue of the Americas, 2018.

Nechyporuk, L. V. "Teoretychni aspekty formuvannia merezhevoi ekonomiky" [Theoretical Aspects of Network Economy Formation]. *Ekonomichna teoriia ta pravo*, no. 1 (2015): 76-84. http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/1-76-84.pdf

Niameshchuk, H. V. "Yakisni kharakterystyky formuvannia «novoi» ekonomiky v konteksti informatyzatsii svitohospodarskoho rozvytku" [Qualitative Features of the New Economy Formation in the Context of Informatization of the World Economy Development]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, vol. II, no. 118 (2014): 113-121.

Novytskyi, V. Ye. *Ekonomichni resursy tsyvilizatsiinoho rozvytku* [Economic Resources of Civilizational Development]. Kyiv: NAU, 2011.

Parinov, S. I. *K teorii setevoy ekonomiki* [On the Theory of Network Economy]. Novosibirsk: IEOPP SO RAN, 2002.

Piazolo, D. "The new economy and the international regulatory framework". *Kiel Working Papers*, vol. 1030 (2001): 1-40. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/17736/1/kap1030.pdf

Podluzhna, N. O. "Dosiahnennia ekonomichnoho prohresu v Ukraini ta yii rehionakh na osnovi dyversyfikatsii form ekonomiky znan i proiavu efektu melioryzmu" [Achieving Economic Progress in Ukraine and Its Regions Based on the Diversification of Forms of the Knowledge Economy and the Manifestation of the Melioration Effect]. *Upravlinnia ekonomikoiu: teoriia ta praktyk*a (2017): 121-133. http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/141375/10-Podluzhna.pdf?sequence=1

Podolny, J. M., and Page, K. L. "Network forms of Organizations". *Annual Review of Sociology*, vol. 24 (1998): 57-76. DOI: https://doi.org/10.1146/annurev.soc.24.1.57

Porter, M. E. "Clusters and New Economics of Competition". *Harward Business Review*. 1998. https://hbr.org/1998/11/clusters-and-the-new-economics-of-competition

Porter, M. E. *Competitive advantage*. New York : Free press; London : Collier Macmillan, 1985.

Pushak, Ya. Ya. "Suchasni tendentsii rozvytku merezhevoi ekonomiky na pidpryiemstvakh v umovakh hlobalnykh vyklykiv" [Modern Trends in the Development of a Network Economy in the Context of Global Challenges]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 18 (2017): 608-612. http://global-national.in.ua/archive/18-2017/113.pdf

Romer, P. M. "Endogenous technological change". *Journal of Political Economy*, part 2, vol. 98, no. 5 (1990): 345-399. DOI: https://doi.org/10.1086/261725

Samoilenko, A. O. "Hlobalni mozhlyvosti merezhevoi ekonomiky v suchasnykh umovakh informatsiinoho prostoru" [Global Possibilities of Network Economy in Modern Conditions of Information Space]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu imeni I. I. Mechnykova*, vol. 25, no. 6 (2020): 33-37. DOI: https://doi.org/10.32782/2304-0920/6-85-7

Shapiro, S., and Varian, H. *Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy*. Boston, Mass: Harvard Business School Press, 1999.

Shashyna, M. V. "Dynamika rozvytku merezhevykh struktur u napriami strukturnoi modernizatsii rehionalnoi ekonomiky" [The Dynamics of the Development of Network Structures in the Direction of Structural Modernization of Regional Economy]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 50-2 (2020): 85-89. DOI: https://doi.org/10.32843/bses.50-46

Sichkarenko, K. O. "Merezheva orhanizatsiia innovatsiinoi diialnosti : naukova dopovid" [Network Organization of Innovative Activity: Scientific Report]. Kyiv : DU «Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia NAN Ukrainy», 2015. http://ief.org.ua/docs/sr/289.pdf

Sokhatska, O. M., and Mykytiuk, M. V. "Ekonomichnyi rozvytok krain Yevropy: ekolohichnyi aspekt" [Ecologization of Europe Economic Development: Ecological Aspect]. *Ekonomika pryrodokorystuvannia ta okhorona navkolyshnyoho seredovyshcha*, iss. III–IV (2016): 221-233. http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2016/v3-4/NV-2016-v3-4_25.pdf

Stehr, N. *Knowledge Societies*. London: Sage, 1994.

Strelets, I. A. *Innovatsionnaya ekonomika* [Innovation Economy]. Moscow: MGOU, 2012.

Tapscott, D. *The digital economy: promise and peril in the age of networked intelligence*. New York: McGraw-Hill, 1997.

Temple, J. "The assessment: the New Economy". *Oxford Review of Economic Policy*, vol. 18, no. 3 (2002): 241-264. DOI: https://doi.org/10.1093/oxrep/18.3.241

Topishko, N. P., Topishko, I. I., and Haletska, T. I. "Merezheva ekonomika yak forma sotsialno-ekonomichnoi orhanizatsii v hlobalnykh koordynatakh" [Network Economy as a Form of Socio-Economic Organization in Global Coordinates]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Ekonomika»,* no. 8 (2018): 33-38. DOI: https://doi.org/10.25264/2311-5149-2018-8(36)-33-38

Toporkova, O. S. "Henezys teorii informatsiino-merezhevoi ekonomiky" [The Genesis of the Information-Network Economy Theory]. *Efektyvna ekonomika*, no. 9 (2015). http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4330

Trushkina, N. "Development of the information economy under the conditions of global economic transformations: features, factors and prospects". *Virtual Economics*, vol. 2, no. 4 (2019): 7-25. DOI: https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04(1)

Tulchynska, S. O., and Shashyna, M. V. "Paradyhmalni osoblyvosti stanovlennia merezhevoi ekonomiky yak skladovoi strukturnoi modernizatsii rehionalnoi ekonomiky" [Paradigmal Features of the Network Economy as a Complex Structural Modernization of Regional Economy]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia «Ekonomika i upravlinnia»*, vol. 30, no. 1 (2019): 84-88.

Van Djik, J. "The Network Society: Social Aspects of New Media". In *De Netwerkmaastchappij*, 6-40. The Netherlands, Houten: Bohn Staflen Van Loghum, 1991.

Vayber, R. "Empiricheskiye zakony setevoy ekonomiki" [Empirical Laws of the Network Economy]. *Problemy teorii i praktiki upravleniy*a, no. 3 (2010): 87-98.

Voitovych, R. "Merezheve suspilstvo yak nova forma sotsialnoi orhanizatsii v umovakh hlobalizatsii" [Network Society as a New Form of Social Organization in the Conditions of Globalization]. *Politychnyi menedzhment*, no. 5 (2010): 3-18. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/voitovych_merezheve.pdf

Wang, D. et al. "Assessment of Power System Sustainability and Compromises between the Development Goals". *Sustainability*, art. 2236, vol. 14, no. 4 (2022). DOI: https:// doi.org/10.3390/su14042236

Webster, F. *Theories of the Information Society*. London: Routledge, 2002.